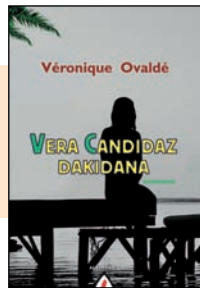

Liburuak

KRITIKA

Vera Candidaz dakidana.
Véronique Ovaldé.
Itzulpena: Alberto Barandiaran.
Alberdania. 240 orrialde. 20 euro.

Helduen literatura

Saioa Ruiz Gonzalez

Gorputz batean barrena

Eleberraren izenburua, gonbidapen gisa ageri zaio irakurleari. Ez da izenburu pasiboa, orrialdeetan zehar aurkituko dugunari buruzko deklarazio zintzoa baizik; "hau da *Vera Candidaz dakidana*. Ezagutu nahi baduzu, aurrera". Eleberria zabaltzea pertsonaiaren barne munduan murgiltzea da, bere emozioetan barreiatzea, funtsean, Vera Candida irakurtzea.

Originala izatetik urrun, literatur tradizioan etengabe birmoldatua izan den motiboetariko bat berreskuratu du idazle frantsesak. Efektu askatzaile-depuratibodun idazkera modu bati helduz, Ovaldé eleberri zirkularra eraiki du, askatasun pertsonalaren metafora izan nahi duen joan eta etorriko bidaian formulaturik.

15 urterekin haurdun, desio batek bultzatuko du Vera Candida bere jaioterria uztera: sendi bereko hiru emakumek garraiatzen duten estigmatikoa hauste, bere alaba aske hazi eta bizi dadin. Amona Rose Bustamenteren oroitzapen ezabaezina gogoan, eta alabaren aitaren izen aipaezina erriaetan gorderik, kontinentera alde egingo du etorkizun berri baten bila.

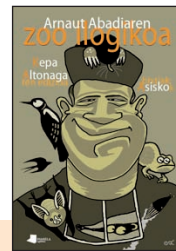
Vatapunak eta Lahomeriak Karibeko uharteetan eta kontinenteko edozein hiritan topatzen dute beren baliokide geografiko erreala baina, edozein kasutan, pertsonaiaren barne munduan eraiki eta definitzen diren espazio imaginarioak dira, alegia, Vera Candidaren aldarte psikologikoaren errepresentazio grafikoa. Eleberrian elkarrizketarik eza garatuz doa, esaldi laburren bat noizean behin txertatuz baina, bereziki, lekuen deskripzioei eta prozesu mental zein animiko bati hertsiki lotutako adjektibo-ugaritasunari esker, narrazioak astiro egiten du aurrera. Prosa borobil eta zorrotzegiaren erabilerak astun xamar egiten du irakurketa zenbait momentutan baina, era berean, eleberri psikologikoa denez gero, generoaren konbentzioekiko fidelotasun frogia gisa ulertu behar dugu Ovaldéren aldetik.

Eleberraren erritmoa, pertsonaiaren heltze prozesua gauzatu ahal izateko beharrezkoa den denboraren arabera da: subjektiboa, pertsonala, bizia. Irakurlea, Vera Candidak aurrera ematen dituen urrats txikien menpe geratzen da. Orrialde bat, urrats bat. Orrialdeak pasatzearen keinuaz Vera Candidaren azal geruzak askatuz doa, eta harekin batera bere sekreturik intimoenak. Konturatu gabe haren barruan gara, bere erriaetan barrena, hitzez inoiz aipatuko ez duen izen horren jakile bilakatzen gaitu. ■

Arnaut Abadiaren zutabe antologia

Arnaut Abadiak *Eskualduna* astekarian publikatutako artikuluen edizioa prestatu du Kepa Altonagak, eta Pamiela argitaletxeak publikatu du, Asisko Urmenetaren marrazkiekin batera. Larresoroko Seminarioko zuzendaria izan zen Abadia, baita aipatu astekariko Laborarier sailaren arduraduna ere 1892tik 1908ra bitartean. Artikulu haue-

Arnaut Abadiaren zoo ilogikoa.
Ed.: Kepa Altonaga.
Pamiela.
198 or. 19,50 euro.

tan, laborarien munduko animaliei buruzko testuak aurkituko ditu irakurleak; eta euskaraz egindako zientzia dibulgazioaren aurrekari kontsidera daitezke. Hautatutako testuak osatzeko Altonagak Abadiaren garaia testuinguruan kokatzeko sarrera idatzi du eta hiztegi txikia ere badauka liburuak amaieran. ■

Krimena eta haren osteko zalaparta mediatikoa

Joseba Orbe idazlea da nobela honetako protagonista. Irratsaio batean bere hurrengo liburuaz esan du gai minbera ukitzen duenez polemika sortuko omen duela. Handik gutxira idazlea modu ankerrean hilko dute; gorpua mendi-bide batean agertuko da eta kasuak zalaparta piztuko du hedabideetan. Espainiako irrati tertulia atzerakoiak eta prentsa arrosa ageri dira, besteak beste, Iñaki Irasizabalen *Orbe auziaren ingurukoak* eleberrian; egilearen esanetan nobelak garaia eta gizartearen isla direlako neurri handi batean. Kutsu beltzeko liburu da, gai politikoak lantzen dituena, baita guraso eta seme-alaben arteko harremanak ere. ■

Orbe auziaren ingurukoak.
Iñaki Irasizabal.
Elkar.
114 orrialde.
11,30 euro.

